

National Pneumococcal Vaccination Program for Older Australians (Nacionalni program cijepljenja protiv pneumokoka za starije Australce)

INFORMATIVNI LISTIĆ

Što je nacionalni program cijepljenja protiv pneumokoka za starije Australce?

Za suzbijanje pneumokoknih bolesti, preko Nacionalnog programa cijepljenja protiv pneumokoka za starije Australce (National Pneumococcal Vaccination Program for Older Australians) od 1. siječnja 2005. se svim osobama starijim od 65 godina nudi **besplatno pneumokokno cjepivo**.

Zašto se treba cijepiti protiv pneumokoknih bolesti?

Pneumokokna bolest izaziva niz infekcija koje mogu ugroziti život. Od pneumokokne bolesti na oboljevaju samo djeca. Osobito su ugrožene osobe starije od 65 godina i djeca mlađa od 2 godine, kojima više nego ostalima prijete povećan rizik obolijevanja od pneumokokne bolesti. Čak i kod zdravih osoba starijih od 65 godina postoji povećan rizik infekcije ovom bolešću.

U 2003. godini su, među Australcima starijima od 65 godina, zabilježena su 602 slučaja teških pneumokoknih bolesti i 90 smrtnih slučajeva.

Starosjedilačko stanovništvo Australije je izloženo većem riziku od nestarosjedilačkih Australaca. Stoga, besplatno cjepivo se nudi i preko Nacionalnog programa cijepljenja protiv pneumokoka i gripe za starosjedilačko stanovništvo (National Indigenous Pneumococcal and Influenza Immunisation Program), za sve starosjedilačke osobe starije od 50 godina i svim osobama s povećanim rizikom obolijevanja koje su stare između 15 i 49 godina.

Kod odraslih osoba, upala pluća izazvana pneumokokom je najčešći oblik ozbiljne pneumokokne bolesti. Najčešće zahtijeva bolničko liječenje. Drugi oblici pneumokokne bolesti su upale moždanih ovojnica (meningitis) i trovanje krvi (sepsa).

Pneumokokna bolest se može pojaviti u bilo koje doba godine, ali su zaraze češće zimi i u proljeće. Cijepljenjem se postiže bolja zaštita protiv pneumokokne bolesti.

Znakovi i simptomi

Pneumokoka je uzročnik niza bolesti, ovisno o tome u kojem dijelu tijela je došlo do infekcije, na primjer:

- **Pneumonija** – upala pluća. Simptomi uključuju visoku temperaturu, kašalj, bolove u prsnom košu i dišne probleme kao na primjer otežano disanje.
- **Meningitis** – upala ovojnice (meninges) u mozgu i leđnoj moždini. Simptomi uključuju visoku temperaturu, glavobolju, ukočen vrat, mučninu i povraćanje, a ponekad i komu.
- **Bakterijemija** – ulaz bakterija u krvotok (naziva se i septikemija ili sepsa); ovo je vrlo ozbiljna bolest. Simptomi uključuju povišenu temperaturu, glavobolju i bolove u mišićima.

Kako često se trebam cijepiti?

Za osobe starije od 65 godina se preporučuje jedna doza cjepiva kad navršite ili oko 65-te godine starosti, i ponovno cijepljenje nakon 5 godina.

Ako ste u posljednjih 5 godina primili pneumokokno cjepivo, trebali biste se konzultirati sa svojim liječnikom opće prakse ili drugim zdravstvenim radnikom koji obavlja cijepljenje i saznati trebate li ponovno primiti cjepivo. Ne preporučuje se ponovno cijepljenje u roku od 3 godine, jer se povećava rizik od neželjenih lokalnih reakcija.

Kakva je razlika između pneumokokne i meningokokne bolesti?

Bakterije koje uzrokuju meningokoknu bolest se razlikuju od bakterija koje su uzročnik pneumokokne bolesti. Iako od meningokokne bolesti mogu oboljeti sve starosne skupine, prvenstveno pogađa djecu mlađu od pet godina i mlade između 15 i 24 godine starosti. Meningokokna bolest se najčešće javlja kao upala moždanih ovojnica (meningitis) i trovanje krvi (septikemija ili sepsa).

Kako se prenosi zaraza pneumokoknim bakterijama?

Bakterije se nalaze u ustima ili nosu i prenose se kašljanjem, kihanjem ili dodirivanjem stvari na kojima se nalaze te bakterije. Kod zdravih osoba to najčešće neće prouzročiti nikakvu bolest, ali kod osoba koje su u visokorizičnoj skupini ili imaju snižen imunitet se može pojaviti pneumokokna bolest. Do infekcije dolazi kad bakterije pneumokoke iz grla ili iz nosa napadnu tijelo ili ih udahnemo u pluća. Inkubacija (vrijeme od kontakta s bakterijama do pojave znakova i simptoma) kod pneumokokne bolesti može biti vrlo kratka, na primjer 24 sata.

Kako se mogu zaštititi?

Pneumokokno cjepivo koje se daje u sklopu ovog programa se zove PneumoVax®23. Pruža zaštitu protiv 23 najčešća tipa pneumokoka bakterije koja izazivaju većinu bolesti kod odraslih u Australiji. Pošto postoji mali broj tipova na koje cjepivo ne utječe, ako primijetite ikakve znakove i simptome pneumokokne bolesti smjesta zatražite liječničku pomoć, čak i ako ste cijepljeni.

Cjepivo protiv pneumokoka se može dati istodobno kad i cjepivo protiv gripe, ali upamtite da se protiv gripe morate cijepiti svake godine.

Ako sam imao infekciju pneumokokom, trebam li ipak primiti cjepivo?

Postoji niz različitih tipova pneumokoka bakterija, a infekcija izazvana jednim tipom ne stvara imunitet na druge tipove. Stoga se preporučuje da primite cjepivo.

Gdje mogu primiti cjepivo?

Cjepivo Vam može dati zdravstveni radnik za cijepljenje, liječnik opće prakse ili mjesni centar za zaštitu zdravlja. Ako ste stariji od 65 godina, cjepivo je besplatno. Ne trebate kupovati cjepivo u ljekarni.

Ima li cjepivo ikakve kontraindikacije?

Cjepivo ulazi u skupinu vrlo sigurnih cjepiva. Kod nekih osoba se nakon primanja cjepiva mogu pojaviti blage reakcije, kao na primjer bol ili otekline na mjestu primljene injekcije, a u rijetkim slučajevima, lagano povišena temperatura. Poput svakog drugog lijeka, cjepivo može izazvati teže alergijske reakcije, ali do toga dolazi vrlo rijetko.

Daljnje informacije

Kao prvo, obratite se svom liječniku opće prakse ili zdravstvenom radniku koji obavlja cijepljenje da biste saznali više o ovom programu. Ili, možete nazvati ministarstvo zdravstva u svojoj saveznoj državi ili teritoriju na niže navedene brojeve.

Savezna država/teritorij	Kontakt broj
Australian Capital Territory	02 6205 2300
New South Wales	Public Health Unit (pogledajte pod 'Health' u bijelom telefonskom imeniku)
Northern Territory	08 8922 8044
Queensland	07 3234 1500
South Australia	08 8226 7177
Tasmania	03 6222 7724 ili 1800 671 738 (samo na Tasmaniji)
Victoria	1300 882 008
Western Australia	08 9321 1312

Daljnje informacije možete dobiti i od informativne službe za cijepljenje (Immunisation Infoline) na **1800 671 811** ili na Internet stranici programa za cijepljenje u Australiji (Immunise Australia Program) na:

<http://immunise.health.gov.au/olderaus/pneumococcal.htm>

Opaska: Preko Nacionalnog programa cijepljenja protiv pneumokoka i gripe za starosjedilačko stanovništvo (National Indigenous Pneumococcal and Influenza Immunisation Program), nudi se besplatno cjepivo za sve starosjedilačke osobe starije od 50 godina i sve osobe s povećanim rizikom obolijevanja koje su stare između 15 i 49 godina. Povećani rizik uključuje kronične bolesti kao što su oštećeni imunološki sustav, HIV-infekcija, kronična bolest bubrega, problemi povezani s alkoholizmom, bolesti srca ili pluća i pušenje.